

Nowe stanowiska *Phyllitis scolopendrium* (Polypodiaceae) w Beskidzie Niskim

JAN BODZIARCZYK i ARTUR ZATOR

BODZIARCZYK, J. AND ZATOR, A. 2001. New localities for *Phyllitis scolopendrium* (Polypodiaceae) in the Beskid Niski Mts. *Fragmenta Floristica et Geobotanica Polonica* 8: 135–142. Kraków. PL ISSN 1640-629X.

ABSTRACT: Eleven new stands of *Phyllitis scolopendrium* (L.) Newm. have been found during three years (1998–2000) of field studies in the Beskid Niski range. One stand is located within the boundaries of the Magurski National Park, while the others are situated in the managed forests. The populations of *P. scolopendrium* are confined to small patches, ranging from 100 square meters to 0.6 ha. Number of specimens in one locality ranges from 10 to 2500. Plants in the new populations are healthy, the size structure is well balanced, and none of the new populations seems to be endangered.

KEY WORDS: Carpathians, pteridophyta, rare species, floristics, vascular plants

J. Bodziarczyk, Katedra Botaniki Leśnej i Ochrony Przyrody Akademii Rolniczej, Al. 29 Listopada 46, PL-31-425 Kraków, Polska;

A. Zator, Nadleśnictwo Dukla, ul. Trakt Węgierski 8a, PL-38-450 Dukla, Polska

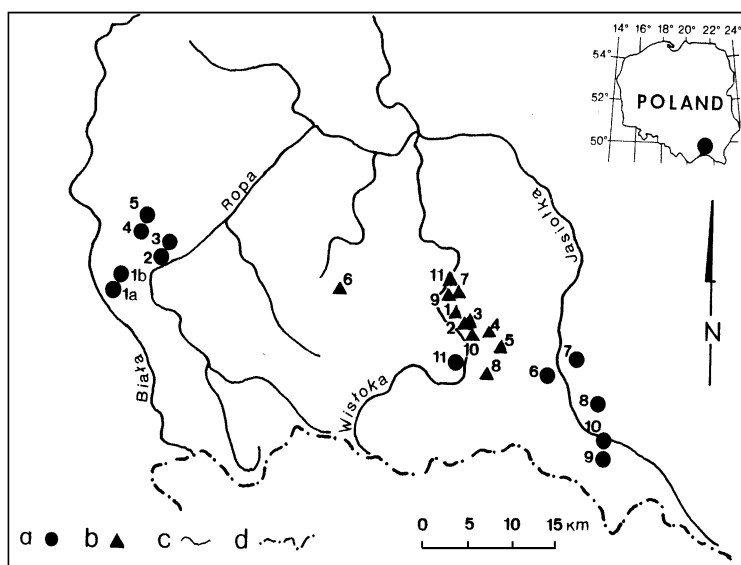
WSTĘP

Phyllitis scolopendrium (L.) Newm. (języcznik zwyczajny) znany był dotąd w Beskidzie Niskim z dwóch oddalonych od siebie rejonów; w części zachodniej głównie z Pasma Maślanej i Jeleniej Góry oraz Góry Chełm (MOTYKA 1956; CIEMIĘGA 1960; STASZKIEWICZ 1973) zaś w części wschodniej z okolic Dukli (TACIK i in. 1957; ŚWIEŚ 1970, 1982a, 1982b). Badania fitosocjologiczne ŚWIEŚA (1985) w dolinie Ropy oraz odkrycie nowych stanowisk przez MICHALIKA (1992) w Przełomie Jasiołki było potwierdzeniem ogólnego przekonania o wyraźnej dysjunkcji zasięgowej gatunku w środkowej części tych gór. Dopiero ostatnie doniesienia z Magurskiego Parku Narodowego: OKLEJEWICZA (1999) – z okolic Krempnej oraz DREWNIA (stanowisko wskazane przez Rafała SZMUCĄ z UJ) z Magury Wątkowskiej zlikwidowały tę lukę w zasięgu. Potwierdzeniem ciągłości rozmieszczenia są odkrycia kolejnych 10 nowych stanowisk głównie w Pasmie Łysej i Grzywackiej Góry. Nowe stanowiska wzbogacają zatem zasoby języcznika na obszarze Beskidu Niskiego oraz uzupełniają mapę rozmieszczenia tego gatunku w Karpatach polskich (FREY & GUZIK 1969; ZAJĄC & ZAJĄC 1992).

WYKAZ STANOWISK

Obszar nowych stanowisk obejmuje trzy kwadraty sieci ATPOL, o współrzędnych **FG20**, **FG21** oraz **FG10** (ZAJĄC 1978). Na każdym nowym stanowisku oceniono liczebność populacji jęczynika oraz opisano roślinność metodą BRAUN-BLANQUETA (1964). Wykonane zdjęcia fitosocjologiczne zestawiono w tabelę – pominięto tutaj zdjęcia ze stanowiska nr 10 i nr 11, które odkryte zostały jesienią 2000 r., w trakcie przygotowywania publikacji. Nazwy gatunków przyjęto za MIRKIEM i in. (1995). W celu pełniejszego ukazania rozmieszczenia gatunku w Beskidzie Niskim, w niniejszej pracy zestawiono również wcześniejsze dane z literatury oraz przedstawiono rozmieszczenie gatunku na rycinie.

A. Stanowiska publikowane (Ryc. 1) – **CZĘŚĆ ZACHODNIA**: **1.** Góra Chełm, północno-wschodnie zbocze, 6 km od Grybowa na SE. Opisane przez MOTYKĘ (1956), z dwóch stanowisk: a) bardzo obfite, z wysokości około 700 m n.p.m.; b) mniejsze stanowisko, u podnóża góry Chełm, z wysokości około 600 m, **2.** Szymbark – Łęgi (CIEMIĘGA 1960), **3.** Jelenia Góra, eksp. NE, wys. 570 m, poniżej szczytu w kierunku miejscowości Szymbark (STASZKIEWICZ 1973), **4.** Maślana Góra, na północ od szczytu, eksp. SW, wys. 665 m, na osuwisku skalnym (STASZKIEWICZ 1973), **5.** Maślana Góra, na zachód od niższego szczytu, eksp. NW, wys. 680 m (STASZKIEWICZ 1973). **CZĘŚĆ WSCHODNIA**: **6.** Trzciana k. Pustelni św. Jana na wzgórzu Lipowiec (JASIEWICZ 1963 npbl. za FREY & GUZIK 1969), **7.** Cergowa Góra, eksp. NW, wys. 520 m (TACIK i in. 1957), **8.** Góra Pietros, eksp. SSW, wys. 590 m (TACIK i in. 1957), **9.** północne zbocza Ostrej (ŚWIEŚ 1982a) na wysokości 560 m oraz u jej podnóża na wys. 460 m, **10.** w Przełomie Jasiołki 7 płatów opisanych przez MICHALIKA (1992 npbl.), **11.** na obszarze Magurskiego Parku Narodowego, na wschodnim zboczu Góry 543 – między Krempną a Myscową, wys. 520 m (OKLEJEWICZ 1999).

Ryc. 1. Rozmieszczenie stanowisk *Phyllitis scolopendrium* (L.) Newm. w Beskidzie Niskim. a – stanowiska publikowane, b – stanowiska nowe, c – rzeki i potoki, d – granica państwa (opis stanowisk zamieszczono w tekście).

Fig. 1. Distribution of *Phyllitis scolopendrium* (L.) Newm. in Beskid Niski Mts. a – previously published localities, b – newly found localities, c – rivers and streams, d – state boundaries (description of localities in the text).

B. Stanowiska nowe (Ryc. 1) – CZĘŚĆ WSCHODNIA: **1.** Nadleśnictwo Dukla, leśnictwo Żmigród, oddz. 150 c, (49°34'37" N, 21°32'55" E). Dominująca ekspozycja NNW, stok wklęsły o zróżnicowanym nachyleniu – od 45° do 10°, wys. 420–440 m n.p.m. Stanowisko o powierzchni około 25 arów obejmuje dwa wyraźne skupiska jęczynika. Największe zagęszczenie osobników występuje w żłebach, w miejscach akumulacji rumoszu; w dużej luce drzewostanowej. Większe skupisko liczy 800–1000 osobników, mniejsze około 100. Liście największych osobników osiągają 73 cm długości.

2. Nadleśnictwo Dukla, leśnictwo Żmigród, oddz. 145 a, (49°33'38" N, 21°34'10" E). Stanowisko położone pomiędzy przełęczą „Klucz” a uroczyskiem „Banie”. Ekspozycja NW, zbocze wklęsłe o nachyleniu 40°, wysokość 540–555 m n.p.m. Stanowisko o powierzchni około 8 arów (20 × 40 m) położone jest pomiędzy drogą stokową a głębokim jarem. Populacja liczy około 200 osobników, przywiązanych wyłącznie do utrwalonych wychodni piaskowca.

3. Teren prywatny. Południowo-zachodnia część uroczyska „Banie”, pod przełęczą „Klucz”, (49°33'39" N, 21°34'11" E). Ekspozycja N, nachylenie 28°, wysokość 550 m n.p.m. Siedlisko mocno zdegradowane w dużej luce drzewostanowej, wyraźne ślady wyrębu drzewostanu i zrywki drewna. Na powierzchni około 100 m² rosną 22 osobniki; długość liści największych osobników nie przekracza kilkunastu centymetrów. Większość osobników w złej kondycji. Stanowisko zagrożone, m.in. z uwagi na bliskość drogi stokowej użytkowanej dość intensywnie.

4. Teren prywatny. Kamieniołom „Skala”. Pod szczytem Łysej Góry, (49°33'36" N, 21°34'26" E). Ekspozycja N, nachylenie 43–45°, wysokość 530–550 m n.p.m. Najpiękniejsze z nowo odkrytych stanowisk. Na powierzchni około 60 arów rośnie 2000–2500 osobników. Teren w zasięgu jęczynika niegdyś wykorzystywany był jako kamieniołom. Ostatni raz pozyskiwano materiał skalny w latach 1961–1963. Zróżnicowana topografia – liczne jary, obrywy skalne i wychodnie piaskowców. Aktywny rumosz skalny oraz liczne wykroty.

5. Teren prywatny – „Las Iwielskie”, w połowie odległości pomiędzy doliną miejscowości Głojsce a szczytem góry Polana 651, (49°33'15" N, 21°35'27" E). Ekspozycja NE, nachylenie 43–45°, wysokość 440–460 m n.p.m. Stok dość równomiernie nachylony. Na powierzchni 10 arów rośnie około 200 osobników; największe z nich osiągają długość liścia do 74 cm.

6. Stanowisko położone w pasmie Magury Wątkowskiej na obszarze Magurskiego Parku Narodowego, oddz. 231, (49°31'33" N, 21°21'12" E). Odkryte przez Marka Drewnika w lipcu 1998 r. w trakcie badań gleboznawczych. Ekspozycja NNW, nachylenie 17°, wysokość 560 m n.p.m. Całość populacji rozwija się na powierzchni 30 arów, pod krawędzią niszy osuwiska. Populacja liczy około 1000 osobników.

7. Teren prywatny. Północne stoki Góry Grzywackiej, (49°34'52" N, 21°32'01" E). Stanowisko położone w głęboko wciętym jarze, zajmuje przeciwległe ściany. Większość osobników rozwija się na zboczu SE. Nachylenie 50°, wys. 440 m n.p.m. Populacja liczy 30 osobników na powierzchni 4–5 arów, płat wyraźnie rozciągnięty wzdłuż jaru na długości 50 m.

8. Nadleśnictwo Dukla, leśnictwo Żmigród, oddział 174 Ab, (49°30'56" N, 21°34'45" E). Dolna część zbocza nad doliną potoku Myscówka. Ekspozycja N, nachylenie 58°, wysokość 460 m n.p.m. Populacja liczy około 100 osobników na powierzchni około 100 m². Największe skupienie na wypukłym grzbiecie w widłach dwóch potoków.

9. Teren prywatny. Północne stoki Góry Grzywackiej, (49°34'52" N, 21°32'03" E). Stanowisko położone w głębokim jarze z licznymi uskokami skalnymi drobnoziarnistego piaskowca i sączącą się wodą. Populacja liczy 156 osobników. Ekspozycja NWW, nachylenie 45°, wysokość 425–475 m n.p.m. Jęczynnik zajmuje tu zarówno strome ściany skalne jak i dno potoku. Cały płat rozciąga się na długości 170 m.

10. Teren prywatny. Uroczysko „Klucz”. Na południowych zboczach Łysej Góry, (49°33'18" N, 21°35'55" E). Lokalnie ekspozycja NE, nachylenie 35°, wysokość 480 m n.p.m. Stanowisko liczy 10 osobników w leju osuwiskowym o średnicy około 80 m.

11. Teren prywatny. Uroczysko „Mały Lasek”. Stanowisko położone jest 150 m na SE od punktu granicznego (nr 8870) Magurskiego Parku Narodowego (49°35'10" N, 21°31'00"), w bezpośrednim sąsiedztwie oddziału 1. Ekspozycja NW, nachylenie 35–40°, wysokość 365 m n.p.m. Stanowisko liczy 80 osobników i zajmuje powierzchnię 6 arów, głównie wzdłuż dna głębokiego jaru, na długości 60 m. W podłożu liczne okruchy drobnoziarnistego piaskowca. W drzewostanie dominuje *Tilia cordata* (70% udziału) i *Acer pseudoplatanus* (20%), a w podszyciu *Corylus avellana* i *Abies alba*.

Tylko jedno z nowo odkrytych stanowisk położone jest w granicach Magurskiego Parku Narodowego. Pozostałe znajdują się w lasach gospodarczych Nadleśnictwa Dukla, ale większość z nich (7) na terenach prywatnych. Warto jednak zaznaczyć, że wszystkie stanowiska są kontrolowane i znajdują się pod szczególną opieką miejscowych leśników.

WARUNKI WYSTĘPOWANIA

Fitocenozy z jęczyznikiem na nowo odkrytych stanowiskach reprezentują w większości dobrze ukształtowane płaty zespołu jaworzyny górskiej *Phyllitido-Aceretum*. Zajmują klasyczne siedliska, opisywane wcześniej z innych regionów Karpat polskich (m.in. DZWONKO 1986; BODZIARCZYK & SZWAGRZYK 1995). Najlepiej rozwinięte płaty zajmują tu na ogół nisze dawnych osuwisk lub głęboko wcięte jary z sączącą się okresowo wodą; często z licznymi uskokami skalnymi. Tylko w jednym przypadku (stanowisko nr 3) płat jaworzyny prawie w ogóle nie odznacza się topograficznie od otaczających buczyn, a florystycznie wykazuje znaczne ubóstwo w porównaniu z pozostałymi płatami tego zbiorowiska. Szczególnie interesujący układ istnieje w miejscu dawnego kamieniołomu – uroczysko „Skała” (stanowisko nr 4 – tabela nr 1). Jeszcze w latach 1961–1963 pozyskiwano tam materiał na budowę. Aktualnie brak jakichkolwiek śladów dawnej eksploatacji. Skład gatunkowy zbiorowiska (tabela nr 1) wskazuje, że naturalna regeneracja zespołu osiągnęła już znaczny stopień zaawansowania.

W zasięgu płatów z jęczyznikiem, mimo pewnych różnic pomiędzy stanowiskami, drzewostan jest lukowaty. Zwarcie waha się od 15 do 85%, a w jednym przypadku (stanowisko 7 – tabela nr 1) w ogóle nie ma warstwy drzew. Pokrycie krzewów jest również bardzo zmienne i waha się od 5 do 85%. Drzewostan w typowych płatach jest wielogatunkowy. Przeważa *Acer pseudoplatanus* (31 % udziału), a współpanują *Fagus sylvatica* (25 %) i *Ulmus glabra* (23 %). Znacznie mniejszy udział ma *Tilia platyphyllos* (12%) i *Abies alba* (6 %), natomiast *Acer platanoides* osiąga zaledwie 2%. Gatunki te również dobrze się odnawiają. Interesujące jest zanotowanie aż w trzech płatach w warstwie podszytu *Taxus baccata*, który w Pasmie Łysej Góry występuje dość licznie. Zwraca również uwagę licznie i dość obficie występująca *Staphylea pinnata*.

Runo jest bujne i na ogół wielowarstwowe, ale nigdy nie pokrywa całkowicie powierzchni gleby ze względu na liczny rumosz i wychodnie piaskowców. Gatunkiem panującym runa oprócz jęczyznika jest *Lunaria rediviva*, która występuje we wszystkich płatach. Częste są również gatunki charakterystyczne dla buczyny karpackiej: *Dentaria glandulosa* i *Polystichum aculeatum*, chociaż występują mniej obficie. Swoją obecność zaznaczają również rośliny wyróżniające *Alno-Padion*, przywiązane do wilgotnych i żyznych siedlisk. Ważną rolę odgrywają tu również rośliny nitrofilne. Zdecydowaną dominację osiągają gatunki o szerszej amplitudzie ekologicznej z rzędu *Fagetalia silvaticae* i klasy *Querco-Fagetea*.

Nowe płaty jaworzyny górskiej z jęczyznikiem *Phyllitido-Aceretum*, podobnie jak większość wcześniej opisanych fitocenoz z Beskidu Niskiego, dość dobrze wyróżniają się w stosunku do płatów opisywanych z innych regionów Karpat polskich. Wielogatun-

Tabela 1. Zdjęcia fitosocjologiczne wykonane w płatach jaworzyny górskiej z jęczmikiem *Phyllitido-Aceretum* na nowych stanowiskach w Beskidzie Niskim.**Table 1.** Phytosociological records made in patches of the *Phyllitido-Aceretum* association in new localities in the Beskid Niski range.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	STAŁOŚĆ – CONSTANCY
Nr zdjęcia – No of record	1	2	3	4	5	6	7	8	9	
Data – Date	13.05. 2000	13.05. 2000	13.05. 2000	13.05. 2000	14.05. 2000	24.06. 2000	24.06. 2000	24.06. 2000	31.08. 2000	
Wzniesienie – n.p.m.[m] Altitude a.s.l. [m]	430	540	550	540	450	560	440	460	450	
Ekspozycja – Exposition	NNW	NW	N	N	NE	NNW	SE	N	NW	
Nachylenie [°] – Inclination [°]	45	40	28	44	44	17	50	58	45	
Pokrycie drzew [%] – Canopy cover [%] a1	50	70	30	70	50	85	.	15	20	
a2	10	20	5	15	10	.	.	.	.	
Pokrycie krzewów [%] – Shrub cover [%] b	15	10	10	30	30	5	80	40	30	
Pokrycie warstwy zielnej [%] – Herb cover [%] c	70	80	90	80	90	85	40	70	70	
Powierzchnia zdjęcia [m ²] – Area of record [m ²]	400	400	100	400	400	400	100	100	100	
Drzewa – Trees:										
Diff. <i>Phyllitido-Aceretum</i>										
<i>Acer pseudoplatanus</i> a1	.	2	2	3	2	3	.	.	2	IV
a2	.	.	.	2	.	.	.	.	.	I
c	1	1	1	+	.	+	+	.	+	IV
<i>Ulmus glabra</i> a1	2	3	.	.	3	.	.	.	.	II
a2	1	2	.	.	1	.	.	.	.	II
b	.	1	.	.	1	.	1	.	+	III
c	.	.	+	.	1	.	.	+	.	II
Ch. <i>Fagion</i>										
<i>Fagus sylvatica</i> a1	.	1	2	1	1	3	.	2	2	IV
a2	.	2	1	.	1	.	.	.	.	II
b	.	.	.	.	1	+	.	.	.	II
c	.	.	.	.	+	+	.	+	+	III
Ch. <i>Fagetalia</i>										
<i>Tilia platyphyllos</i> a1	2	.	.	2	1	.	.	.	.	II
a2	2	.	.	1	1	.	.	.	.	II
b	.	+	.	1	.	.	.	.	.	II
c	1	.	.	+	+	.	.	.	.	II
<i>Acer platanoides</i> a1	.	.	.	1	1	.	.	.	.	II
a2	.	.	.	1	.	.	.	.	.	I
c	.	.	.	.	+	+	.	.	.	II
Inne – Others										
<i>Abies alba</i> a1	2	1	.	.	1	.	.	1	.	III
b	.	+	.	.	+	1	.	.	1	III
c	.	+	1	.	+	.	.	+	.	III
<i>Sorbus aucuparia</i> b	.	.	.	.	+	.	.	.	.	I
c	.	.	.	1	.	.	.	.	.	I
<i>Taxus baccata</i> b	.	.	.	+	.	.	1	.	+	II
Krzewy – Shrubs										
Ch. <i>Fagetalia et Querco-Fagetea</i>										
<i>Corylus avellana</i> b	1	1	2	3	2	+	.	3	2	V
c	.	.	+	.	.	.	.	1	+	II

(c.d.)

Tabela 1. Ciąg dalszy – Table 1. Continued.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	S (C)
<i>Lonicera xylosteum</i>	b	.	.	+	.	+	.	.	+	II
<i>Inne – Others</i>										
<i>Sambucus nigra</i>	b	2	+	.	+	1	.	2	.	IV
	c	+	.	.	.	+	+	+	.	III
<i>Staphylea pinnata</i>	b	2	1	+	2	.	.	4	.	IV
	c	1	.	.	1	.	.	.	.	II
Rośliny zielne – Herbs										
Ch. et Diff. <i>Phyllitido-Aceretum</i>										
<i>Phyllitis scolopendrium</i>		3	2	1	3	2	3	1	2	V
<i>Lunaria rediviva</i>		4	5	2	4	2	3	1	2	V
Ch. <i>Fagion</i>										
<i>Polystichum braunii</i>		.	+	.	.	.	1	.	.	II
<i>P. aculeatum</i>		+	.	1	1	1	1	+	.	IV
<i>Dentaria glandulosa</i>		3	3	.	4	2	1	+	+	IV
<i>D. bulbifera</i>		.	2	.	2	2	+	1	.	III
<i>Symphytum cordatum</i>		.	3	.	2	.	.	2	.	II
Ch. <i>Alno-Padion</i>										
<i>Chrysosplenium alternifolium</i>		2	2	.	.	.	+	.	+	III
<i>Chaerophyllum aromaticum</i>		.	+	.	+	.	.	.	.	II
<i>Cardamine impatiens</i>		.	.	.	.	+	.	.	+	II
Ch. <i>Fagetalia et Querco-Fagetea</i>										
<i>Isopyrum thalictroides</i>		3	1	+	1	+	.	.	.	IV
<i>Impatiens noli-tangere</i>		3	.	.	1	2	1	2	.	IV
<i>Circaea lutetiana</i>		2	.	.	1	1	+	.	1	IV
<i>Galeobdolon luteum</i>		1	2	+	1	1	.	1	1	V
<i>Dryopteris filix-mas</i>		1	1	+	1	2	2	.	1	V
<i>Mercurialis perennis</i>		2	.	.	.	2	2	1	1	IV
<i>Geranium robertianum</i>		+	.	.	+	1	+	+	+	IV
<i>Hedera helix</i>		+	.	.	+	+	.	+	.	III
<i>Anemone nemorosa</i>		2	1	2	.	.	.	.	.	II
<i>A. ranunculoides</i>		.	.	.	+	+	.	.	.	II
<i>Euphorbia amygdaloides</i>		+	.	.	.	.	.	+	.	II
<i>Rubus hirtus</i>		+	+	3	+	1	+	+	.	V
<i>Aegopodium podagraria</i>		+	1	.	.	.	.	.	1	II
<i>Asarum europaeum</i>		+	1	1	1	1	.	+	.	IV
<i>Salvia glutinosa</i>		1	1	.	1	1	.	1	1	IV
<i>Primula elatior</i>		+	.	1	+	.	.	.	1	II
<i>Galium odoratum</i>		2	2	.	+	2	1	.	2	IV
<i>Milium effusum</i>		+	+	.	.	.	.	.	1	II
<i>Ranunculus lanuginosus</i>		.	+	+	+	.	.	.	.	II
<i>Actaea spicata</i>		+	+	+	1	+	.	+	+	V
<i>Pulmonaria obscura</i>		.	+	+	.	2	.	.	1	III
<i>Paris quadrifolia</i>		.	.	.	.	1	.	.	+	II
<i>Lamium maculatum</i>		.	.	.	+	+	+	.	.	II
<i>Ajuga reptans</i>		.	.	+	.	+	.	.	.	II
<i>Petasites albus</i>		.	.	.	1	2	+	1	2	IV
<i>Campanula trachelium</i>		.	.	.	+	.	.	.	+	II
<i>Carex digitata</i>		.	.	+	+	.	.	.	.	II

Tabela 1. Ciąg dalszy – Table 1. Continued.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	S (C)
<i>Epilobium montanum</i>	.	.	+	.	.	+	.	+	.	II
<i>Aruncus sylvestris</i>	.	.	.	1	+	.	.	.	1	II
<i>Stachys sylvatica</i>	.	.	.	.	.	+	1	.	+	II
Inne – Others										
<i>Urtica dioica</i>	2	+	.	+	3	1	+	1	.	V
<i>Dryopteris carthusiana</i>	+	+	.	+	.	+	.	.	+	III
<i>Mycelis muralis</i>	+	+	+	.	+	.	+	1	.	IV
<i>Athyrium filix-femina</i>	1	+	1	+	1	1	1	+	2	V
<i>Oxalis acetosella</i>	1	.	.	.	.	+	+	.	1	III
<i>Dryopteris dilatata</i>	.	+	.	.	+	.	.	.	.	II
<i>Rubus idaeus</i>	.	.	3	1	1	.	.	+	.	IV
<i>Polypodium vulgare</i>	.	.	.	.	+	+	+	1	.	II
<i>Asplenium trichomanes</i>	.	.	.	+	.	.	.	2	+	II
<i>Senecio fuchsii</i>	+	.	.	1	1	1	1	.	+	IV
<i>S. nemorensis</i>	.	+	1	.	.	.	.	+	.	II

Sporadyczne (Sporadic): *Cornus sanguinea* 3 (+), *Cerasus avium* 4(1), *Arum alpinum* 4(1), *Rosa canina* 5(+), *Festuca sylvatica* 6(+), *Polygonatum multiflorum* 7(+), *Cystopteris fragilis* 7(+), *Asplenium ruta-muraria* 7(+), *Crataegus monogyna* 5(+), *Poa nemoralis* 8(+), *Glechoma hirsuta* 8(+), *Hypericum hirsutum* 8(+), *Moehringia trinervia* 8(+), *Salix caprea* a2 4(1), *Sambucus racemosa* 3(1), *Leucoium vernum* 4(1), *Gagea lutea* 4(+), *Symphytum tuberosum* 5(2), *Galium schultesii* 4(+), *Lysimachia nemorum* 5(+), *L. nummularia* 4(1), *Lathraea squamaria* 2(+), *Melandrium rubrum* 4(+), *Veronica montana* 3(+), *Chelidonium majus* 5(+), *Vicia sepium* 5(+), *Cardamine pratensis* 4(+), *Taraxacum officinale* 3(+), *Tussilago farfara* 4(+), *Carex pilosa* 9(+), *Ficaria verna* 2(+), *Petasites hybridus* 9(+).

kowy drzewostan z udziałem obficie występującego jaworu, wiązu górskiego oraz klonu zwyczajnego we wszystkich warstwach jest tutaj dobrym elementem wyróżniającym. Zarówno florystycznie jak i fizjonomicznie nawiązują do płatów opisywanych z Beskidu Wyspowego i Bieszczadów Niskich (BODZIARCZYK 1999).

Podziękowania. Panu mgrowi Markowi Drewnikowi oraz drowi Rafałowi Szmucowi z Instytutu Geografii UJ dziękujemy za informację o stanowisku jęczycznika w Magurskim Parku Narodowym. Drowi hab. inż. Jerzemu Szwagrzykowi z Katedry Botaniki Leśnej i Ochrony Przyrody A. R. dziękujemy za pomoc w trakcie powstawania pracy.

LITERATURA

- BODZIARCZYK J. & SZWAGRZYK J. 1995. Species composition and structure of forest stands in *Phyllitido-Aceretum* community. – Ekol. Pol. **43**(3–4): 153–173.
- BODZIARCZYK J. 1999. Struktura i warunki występowania zespołu jaworzyny górskiej *Phyllitido-Aceretum* Moor 1952 w Polsce. ss. 135. Mskr. pracy doktorskiej, Akademia Rolnicza, Kraków.
- BRAUN-BLANQUET J. 1964. Pflanzensoziologie. Grundzuge der Vegetationskunde. ss. 865. Springer Verl., Wien-New York.
- CIEMIĘGA K. 1960. Niektóre rzadsze rośliny okolic Gorlic. – Fragm. Flor. Geobot. **6**(3): 227–231.
- FREY A. & GUZIK J. 1969. Materiały do atlasu rozmieszczenia roślin naczyniowych w Karpatach Polskich. 3. *Phyllitis scolopendrium* (L.) Newm. – Fragm. Flor. Geobot. **15**(2): 213–223.

- MICHALIK S. 1992. Projekt powiększenia i dokumentacja przyrodnicza rezerwatu Przełom Jasiołki na terenie Jańskiego Parku Krajobrazowego. Archiwum Woj. Kons. Przyr., Krosno.
- MIREK Z., PIĘKOŚ-MIRKOWA H., ZAJĄC A. & ZAJĄC M. 1995. Vascular plants of Poland – a checklist. – Polish Bot. Stud. Guideb. Ser. **15**: 1–303.
- MOTYKA J. 1956. O niektórych rzadszych gatunkach roślin naczyniowych w okolicach Grybowa. – Fragn. Flor. Geobot. **2**(1): 3–26.
- OKLEJEWICZ K. 1999. Nowe stanowisko *Phyllitis scolopendrium* (Polypodiaceae) w Beskidzie Niskim. – Fragn. Flor. Geobot. Ser. Polonica **6**: 290–292.
- STASZKIEWICZ J. 1973. Zbiorowiska leśne okolic Szymbarku (Beskid Niski). – Dok. Geogr. Inst. Geogr. PAN, **1**: 73–97.
- ŚWIEŚ F. 1973. Geobotaniczna charakterystyka lasów w dorzeczu górnego biegu Białej Dunajcowej w Beskidzie Niskim. – Cz. III, Lasy bukowe – Roczn. Dendrol. **27**: 113–138.
- ŚWIEŚ F. 1978. Materiały do florystycznej analizy Beskidu Niskiego. – Ann. Univ. M. Curie-Skłodowska Sec. C, **33**: 333–348.
- ŚWIEŚ F. 1982a. Geobotaniczna charakterystyka lasów dorzecza Jasiołki i Wisłoka w Beskidzie Niskim. Bibl. Przemyska nr 10. ss. 107. Tow. Przyj. Nauk w Przemyśle.
- ŚWIEŚ F. 1982b. Charakterystyka geobotaniczna lasów Beskidu Niskiego. Analiza i synteza. – Rozpr. Wydz. Biol. i Nauk o Ziemi **23**: 1–109.
- ŚWIEŚ F. 1985. Fitosocjologiczna charakterystyka lasów dorzecza Ropy w Beskidzie Niskim. – Roczn. Nauk Roln. Ser. D **187**: 1–116.
- TACIK T., ZAJĄCÓWNA M. & ZARZYCKI K. 1957. Z zagadnień geobotanicznych Beskidu Niskiego. – Acta Soc. Bot. Pol. **26**(1): 17–43.
- ZAJĄC A. 1978. Założenia metodyczne „Atlasu rozmieszczenia roślin naczyniowych w Polsce” – Wiad. Bot. **22**(3): 145–155.
- ZAJĄC A. & ZAJĄC M. (red.) 1992. Atlas rozmieszczenia roślin naczyniowych w Polsce (ATPOL). Prospekt. ss. 33. Nakładem Pracowni Chorologii Komputerowej Instytutu Botaniki Uniwersytetu Jagiellońskiego, Kraków.

SUMMARY

The majority of the newly found stands of *Phyllitis scolopendrium* (L.) Newm. represents a well-developed communities of the *Phyllitido-Aceretum* association. They are situated in areas of former landslides or in deep ravines. Tree cover is usually loose. Tree stands are dominated by *Acer pseudoplatanus*, while *Fagus sylvatica* and *Ulmus glabra* are less abundant. *Tilia platyphyllos* and *Abies alba* are also common. Among the shrubs the most numerous species are *Corylus avellana* and *Sambucus nigra*. Forest floor vegetation is lush and multi-layered. The dominant species – apart from *Phyllitis scolopendrium* – is *Lunaria rediviva*, which occurs frequently in all patches (Table 1). Among the common plants of the forest floor the dominant ones are those characterized by a wide range of ecological tolerance, representing the order *Fagetalia sylvaticae* and the class *Quercio-Fagetea*. The plant species typical for the alliance *Fagion sylvaticae*, are also numerous, as well as the plants characteristics for the *Alno-Padion* alliance, confined to fertile and moist habitats. The total number of vascular plant species found in the newly described stands of *Phyllitido-Aceretum* amounted to 95; the highest number ascertained in one relevé was 50.

Przyjęto do druku: 30.11.2000 r.